

ve své moci a zavázal se pouze, že kněze zaveze kočárem z místa na místo, což též učinil. Nikoliv užívání potahu s vozidlem D-ovou nebo jinou osobou po určitou dobu, nýbrž doprava kněze z místa na místo byla předmětem smlouvy. Řízení kočáru stěžovatele nebylo osobní úsluhou, nebylo úkonem vedlejším, nýbrž bylo podstatným předmětem smlouvy, bylo úkonem hlavním, k němuž zjednaný k němu stěžovatel ovšem použil svých koní a svého kočáru. Nebyla tu smlouva nájemní, byla tu smlouva o dílo. Částka 5050 K stěžovatelem požadovaná nebyla nájemným za propůjčení věci, nýbrž byla mzdou za určitý výkon pracovní. Shledávaje v pracovním úkonu stěžovatelově, ku kterému stěžovatel ovšem použil svých věcí movitých, propůjčení věci movité, vycházel nalézací soud z nesprávného použití zákona. Odsuzující výrok je zmatečný dle čísl. 9 lit. a) § 281 tr. ř. a byl proto zrušen. Na přemrštěnost (na nápadnou nepřiměřenost) mzdového požadavku za pracovní úkon není zákonem stanoven trest, a to ani zákonem o válečné lichvě ze dne 17. října 1919, čísl. 568 sb. z. a n., ani cís. nařízením ze dne 12. října 1914, čísl. 275 ř. z.; bylo proto stěžovatele z obžaloby dle § 259 čísl. 3 tr. ř. sprostiti.

Čís. 985.

**Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čísl. 131 ř. zák.).
Pokud dlužno spatřovati jednání pletichářské v odběru piva a ve sprostředkování dodávky jeho.**

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1922, Kr I 888/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Jana Z-a a Mořice A-a do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Praze ze dne 28. dubna 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 23 čísl. 4 cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čísl. 131 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaných nelze upříti oprávnění. Co se tkne obžalovaného Jana Z-a, spatřuje napadený rozsudek pouštění se do pletich v tom, že v měsících únoru až srpnu 1919, nakupuje od žateckého pivovaru na úkor jiných odběratelů pivo po 74 až 94 Kč za 1 hl prostřednictvím Mořice A-a, platil tomuto z každého hl značnou provisi 20 a později 10 Kč. Správně uvádí rozsudek, že pro posouzení věci jest v první řadě rozhodnou otázka, lze-li způsob, jakým Z. pro svůj velkoobchod pivo si zaopatřoval, vzhledem k mimořádným poměrům, které nastaly obmezením výroby piva, považovati za nelegální. Rozsudek se ve směru tom odvolává na předpisy o výrobě piva, zejména na nařízení vlády ze dne 27. března 1919, čísl. 159 sb. z. a n., jímž bylo ustanoveno, že pivovary, počínaje 1. dubnem 1919, smějí měsíčně vyrobiti pouze určité množství pivní mladinky, v rozsudku blíže označené, a vyvozuje, že důsledkem obmezení výroby bylo obmezeno i vydávání piva odběratelům, poukázaným na ten neb onen pivovar. Z toho dovozuje rozsudek, že nabytí piva obžalovaným Z-em se stalo na úkor ostatních odběratelů, na též pivovar odkázaných. S druhé strany

zjišťuje rozsudek, že žatecký pivovar byl pivovarem exportním a že, poněvadž vývoz piva do ciziny byl tehdy zastaven, nemohl pivo vyvážeti do ciziny a byl tudíž nucen hledati pro svůj výrobek odbytiště. Toto zjištění vede k závěru, že žatecký pivovar neměl v tuzemsku žádného okruhu odběratelů, a že tedy prodejem piva Z-ovi domácí odběratelé nebyli nikterak zkráceni, poněvadž pivovar ten domácích odběratelů neměl. Závěr rozsudku, shora uvedený, jest s tímto zjištěním v odporu, při nejmenším jest závěr ten nejasný. Ostatně jest dovolávání se uvedeného vládního nařízení pochybeno i proto, že smlouva s A-em, pokud se týče s žateckým pivovarem byla uzavřena v únoru 1919, kdežto nařízení to datované ze 27. března 1919 platilo teprve od 1. dubna 1919, takže nemožno právem vytýkati obžalovanému prohršení se proti nařízení tomu aspoň pro dobu do 1. dubna 1919. Pletichářskou činnost Z-ovu shledává rozsudek v tom, že Z., aby si pivo opatřil, slíbil A-ovi značnou odměnu, kterou pak započítával do ceny, za niž pivo dále prodával, že tedy způsob, kterým si pivo pro svůj velkoobchod zaopatřoval, nebyl bezvadný, že Z. nevolil cesty přímé, nýbrž se uchýlil na scestí, obrátiv se na osobu ke sprostředkování obchodu neoprávněnou, zavázav se jí platiti vydatnou odměnu. Především dlužno podotknouti, že okolnost, že A. neměl živnostenského oprávnění ke sprostředkování dodávky piva, nečiní ani sprostředkování ani použití jeho sprostředkování Z-em samo o sobě pletichářským, neboť pro pojem pletich jest rozhodným, zda s hospodářského stanoviska činnost sprostředkovatelská se jeví neužitečnou a nepotřebnou, nebo vymykající se z mezí řádného a solidního obchodování. Dlužno proto zkoumati, zda, nehledě k nedostatku živnostenského oprávnění A-ova, počínání si Z-ovo vybočovalo z mezí řádného a solidního obchodování. V tom směru tvrdil obžalovaný Z., že sprostředkování prodeje piva bylo nejen za války, nýbrž i v míru zjevem obvyklým, a že provise, jakou platil A-ovi jest při obchodě pivem obvyklou, a nabídl o tom důkaz znalci. Bylo-li sprostředkování stálého (a o takový šlo) odběru piva z pivovaru obvyklým, a tím také nutným z důvodů, jež obžalovaný Z. i obžalovaný A. uvádějí, pak by sotva mohlo v něm býti spatřováno jednání pletichářské, neboť pojem pletich nelze vztahovati na jednání, jež se pohybuje v rámci obvyklých forem života obchodního. Padalo by tu ovšem na váhu, zda provise nebyla příliš vysokou. Rozsudek spokojuje se s označením provise té »značnou«, než neuvádí důvodů, proč ji pokládá za značnou, nebo — což by vlastně bylo rozhodným — za příliš vysokou nebo přemrštěnou, neboť jen v tomto případě by se dalo právem souditi, že šlo Z-ovi o to, aby pivo získal za každou cenu, a jen v tom případě by byl dán základ pro úsudek, že jednal na úkor spotřebitelů. Není tedy možno obejít se bez znaleckého důkazu v uvedených směrech, a dlužno proto dovolávání se zmatečného důvodu § 281 čís. 4 tr. ř. shledati oprávněným. Ohledně výše smluvené provise nelze také nechat bez povšimnutí námitky obžalovaného, že sprostředkovatelská odměna, kterou A. obdržel, nebyla čistou provisí, nýbrž byla i úplatou za činnost, kterou A. vyvíjel při dodávkách piva; bylo proto zkoumati a zjistiti, zdali a pokud dotyčná udání obžalovaných se zakládají na pravdě, aby tak byl získán spolehlivý podklad pro posouzení, zda smluvená provise A-ova byla přemrštěnou, obchodním zvyklostem neodpovídající. Rozsudek uvádí, že placení zmíněné provise mělo za následek, že Z. dodával odběratelům svým pivo nutně za vyšší cenu, než byla úředně

stanovena. Patrně má rozsudek na mysli nařízení ze dne 7. března 1919, čís. 123 sb. z. a n.; nařízení to bylo vyhlášeno dne 12. března 1919, takže případné překročení cen těch před tímto dnem nemůže vůbec padati na váhu. Obžalovaný se hájil tvrzením, že nařízení to neobsahuje ničeho o pivech exportních, a že proto bylo dlouho pochybno, jaká cena platí pro piva tato, až teprve později bylo ministerstvem zásobování rozhodnuto, že jest pivo exportní prodávati za ceny v nařízení tom stanovené pro piva obyčejná a že on pak ceny piva snížil tak, že hostinský mohl vydělati zachovávaje stanovené ceny prodejní 10—15 Kč, při prodeji v hostinské místnosti dokonce 30—35 Kč na 1 hl. Obhajování to není bez významu pro otázku subjektivního zavinění, bylo proto na soudu nalézacím, aby se jím obíral a po případě vhodné důkazy provedl. U Mořice A-a shledává rozsudek pletichy v tom, že sprostředkoval Z-ovi dodávku piva, nemaje k tomu živnostenského oprávnění, že bral za to velmi značnou provisi a aby docílil dodávání piva Z-ovi vyhovující, dával osobám v pivovaru zaměstnaným úplatky. Ohledně nedostatku živnostenského oprávnění a provise, jakož i její výše stačí poukázati k tomu, co shora již uvedeno. Zejména v posledním směru jest pro posouzení přiměřenosti důležité zkoumati, zdali činnost A-ova byla vskutku taká, jak tvrdí, a zda-li s hospodářského stanoviska byla potřebnou a odpovídala zvyklostem a daným poměrům. Nelze se proto i zde obejít bez navrženého důkazu znaleckého, má-li se bezpečně dojiti k úsudku, že obnosy jím přijaté nejsou v žádném poměru k jeho námaze. Také ohledně platů, jež A. konal různým v pivovaru zaměstnaným osobám, jest nutno zjistiti, pokud platy vzhledem ku zvyklostem v obchodu pivem jsou obvyklými a běžnými, aby takto byl získán spolehlivý podklad pro výrok, že jednání jeho vybočovalo z mezí řádného a reálného obchodování. Uvedené vady týkají se vesměs okolností závažných a pro správné posouzení věci jak po stránce objektivní i subjektivní rozhodných.

Čís. 986.

Omezení osobní svobody, jež bylo pouze prostředkem k spáchání zločinu dle § 98 tr. zák., nelze podřaditi skutkové podstatě zločinu dle § 93 tr. zák.

Spolupachatelem zločinu dle § 98 tr. zák. jest i ten, kdo byl v témž úmyslu při páčání násilí přítomen, třebaš nevykonal sám násilného činu, leč že dal výslovně nebo mlčky nepochybně na jevo, že se s podnikem nestotožňuje.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1922, Kr II 226/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 23. února 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §§ 93 a 98 a) tr. zák., potud, že napadený rozsudek zrušil a uznal obžalovaného vinným pouze zločinem dle § 98 tr. zák., jehož se dopustil tím, že 2. září 1921 Konráda N—a, nad kterým mu dle zákona moc nepříslušela a v němž ani zločince seznati aniž ho důvodně za škodlivého nebo nebezpečného člověka pokládati neměl příčiny, přes hodinu zadržel